

ORATIO

FVNEBRIS DE LAVDIBVS

IOANNIS MEDICIS

S. R. E. Cardinalis:habita VII.

K.Dec. 1562.

A Petro Victorio in æde Diui
Laurentii Florentiæ.

Florentiæ apud L. Torrentinum
Cum priuilegio.
MDLXII.

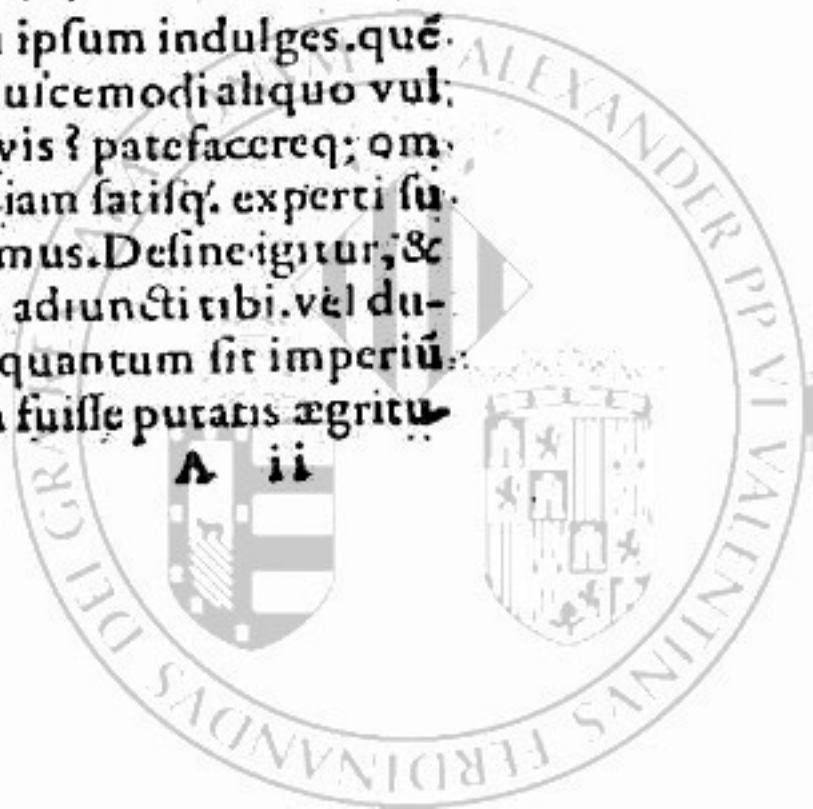

MITTO ad te vir maxime illustris, tuorumq; omnium amantissime, erationem à me nuper habitam in funere Ioannis Medicis Card. & mitto non solum quia statim me rogasti, ut tibi copiam illius facerem, verum etiam, quia tibi in primis illa debetur, & propter affinitatem, & propter mutuam ac singularem benevolentiam, qua inter vos coniuncti fuistis quis, n. maiore cum voluptate laudes eius audire celebrari, quam ille qui eas omnes in animo suo conditas habebat, et viuum adhuc auctorem illarum ob egregias animi dotes celebrat? Quod si tantum in se boni illa haberet, ut valeret aliquid ad eum ornandum, cui missa foret, profecto tibi ipsi illa hoc etiam nemine maxime conueniret, qui funus hoc ipsum magnificentia tua mirum in modum decorasti. & omni re, qua potuisti: potes autem plurimis, celebrasti. Si vero coniugis tuae, praestantissimae feminae, quae dolore afflicta domi tacet illa in manus venerit, & tantam egritudinem leuare potuerit: vel saltem aliquam partem lacrimarum eius abstergere, magis adhuc letaberis: & scilicet inter me consilium hoc cepisse arbitrabor: quod enim officium tam humanum, & unde maior fructus exoriatur, esse potest quam ferre auxilium optima ac nobilissimae feminae, cui pietas ac singularis amor in suos fraudi sit, ipsamq; profus conficiat, & pene ad interitum perducere? Aliquid igitur horum efficere volui: atque utinam quod cogitavi, praestare potuerim. Tu vale, & illam miseram, omni uunc alio solacio destitutam, consolare. Florentiae. V. K. Dec.

SI quis vnquam secum de imbellicitate rerum nostrarum dubitasset; esseq; aliquid in ipsis virium ac firmitatu credidisset, hic graui hoc acerboq; nuntio accepto, erroris stultitiaeq; suae admoneri potuit: planeq; intelligere nihil esse incertius rebus humanis: nihil, quod tam facile dilabatur ac fluat. & quum venti nostri valde secundi: fortunaeq; prosperae videntur, tunc maxime instare nobis aliquod immensum malum, vicinamq; esse perniciem atque exitium ipsarum. Vtinam huius rei minore nostro cumdamno documentum haberemus: deusq; immortalis potius fecisset, ut in illo turpi errore permaneremus, quam ipsum e pectore tanto incommodo luctuque depulsemus. Sed certe decipere quemlibet, non insipientem etiam hominem, potuisset status vndique eximius ac florens huius optimi atque innocentissimi adolescētis: cuius immaturam mortem hodie lugere hic debemus. ille namque initio sui cursus, quum tamen iam magnam spem magnarum suarum virtutum commouisset: saepeq; specimen aliquod maximi ingenii, rarae eruditionis, praeclearaeq; indolis dedisset, subito extinctus est. nobisque miserabiliter ereptus. Erat sanè in te (quanto haec cum dolore loquor) sanctissime iuuenis aetas, erant vires, erat corpus vegetum, quod diuturnam vitam, & eam quidem integram, atque omni dolore carentem, polli

eretur. erat præterea disciplina domestica, quæ regere ipsam, viâq; obstruere morbis atque omnibus ipsorum tentationibus facillime posse videretur. Sed hæc omnia vicit importuna quædam vis ac tempestas sæuissima, quæ inuidit nobis tam præclarum bonum: inciditq; ac fregit spes omnes nostras, bene sapienterque constitutas: Fuit profecto Demetrius, ille Phalareus, ob studia doctrinæ, & ob remp. Atheniensium, quam optime digessit, ac præclaris, etiam legibus ornavit, in primis clarus ac nobilis. fuit, inquam, Demetrius sapientissimus vir, qui quum Euripides sua quadam in tragœdia dixisset, nullius fortunati hominis opes, resque admodum prosperas esse stables, sed spatio tantum vnius diei perdurare: non nullaque alia addidisset in eam sententiam, laudato iudicio eruditissimi illius poetæ, inquit. cetera omnia vere prolata esse, melius tamen eum dicturum fuisse, si non diem vnum terminum ipsarum esse, sed momentum & quasi punctum temporis affirmasset. Sed his relictis, quæ ab optimis ingeniis ad erudiendos homines edita sunt, propius accedamus ad atrocem hanc plagam contemplandam; & eam, si vlla ratione possumus, sanandam. Video vos optimi & honestissimi ciues magno, iustoque dolore commotos; quibus molesta est grauisq; hæc ingens iactura. vel potius repentina & inopinata calamitas: intelligoque vos non tantum angustiteritu indignissimo huius castissimi adolescentis, quem in oculis ferebatis: cuique & longam vitam & omni decore ornatam optabatis, sed etiam dolere vicem optimi principis, qui orbarus est eo filio, quem vnice amabat; & in quo etiam multas suas magnasque spes non sine causa collocabat. Est ille quidem constantissimus omnium, & admirabili quadam animi magnitudine præditus. Sed nullus est tam fortis vir, quem non moueat huiuscemodi aliquis subitus & inexpectatus casus, & è statu pæne mētis deiiciat: Aliud quoque est, quod (vt in malis) consolationem ei affert, quod non est ipsi nouus hic dolor, sed assuetus est his malis tolerandis. Quamquam hæc ægritudo acerbissima omnium est: magisque perditus ipsius fodit ac labefactauit:

Ah sæua fortuna nimis iniqua es: nimisq; tibi in ipsum indulges. quæ non cessas tam sæpe violare, & nimis ex bro huiuscemodi aliquo vultu deformat. An vires tuas in hoc ostentare vis? patefacereq; omnibus quanta tibi potestas sit nocendi? satis hoc iam satisq; experti sumus, & quæ sit tua temeritas exploratum habemus. Desine igitur, & quæ de malis omnibus ornasti: comite tamen adiuncti tibi. vel ducte potius, sapientia, noli hac in parte vexare: & quantum sit imperium tuum in bonos, improbe declarare. **Quantam fuisse putatis ægritu-**

dinem matris, lectissimæ atq. optimæ feminæ : quæ prope è gremio suo in illum abstrahi vidit: haussitq; oculis hunc dolorem acerbissimum. Sed quum nulla tanta vis orationis sit qua ipsa impelli possit, vt mœrorem nunc luctumq; deponat, satius esse arbitror id pertransire: totumq. hoc sapientiæ ipsius ac grauitati relinquere. Quantus etiam fuerit amor in illum sororis, quæ vna è multis superest, nouistis: illam ego audio conflictari, nec ratione vlla dolorem eius posse mitigari. Nam vir ipsius, nobilissimus ac fortissimus homo. Paulus iordanus ingentem aegritudinem robore animi superauit: extremūq. hoc manus amoris, aduersante illa, ipsi exhibuit: ac præsentia sua, suorumque, omnig. nere luctus mœrorem declarantium, funus hoc honestauit. Qui tamen & ipse modo, cum ei nuntiatum esset vxorem interclusa anima inter manus ancillarum collapsam, vixq. posse illius miseræ animum reuocari, eò se repetente proripuit. Maiorem verò fratrem fortunatum iudico, qui lōge nunc absit: præsentiq. huic læuo spectaculo non aduerit: minus. n. nos tangunt, quæ auribus accipiuntur quàm quæ oculis cernimus. Eodem pacto fato functas sorores morte sua felices extitisse arbitror, quæ in hunc dolorem seruatae nō sint. quarum tamen interitus nobis tunc valde luctuosus fuerit. Sed futurum tempus secum vehat, magna cæcitate animi providere non possumus. Ausim etiam affirmare Pium IIII. pont. max. iniquis. animo hanc rem tulisse: & si ille proprio dolore, domesticoq. funere hoc tempore oppressus est. qui hunc optimum iuuenem ornauit, & in amplissimorum antistitum ordinem, quum maius ei nihil dare posset, cooptauit. Amarat ille quidem semper eum, præclarèq. de ipsius natura, moribusq. existimarat: nec tam vt patris uolūtati satisfaceret, tanto honoris gradu ipsum in ea ætate decorarat, quam quia conceperat animo mirifica quædam de indole ipsius: illumq; sperabat, vt nomine ac vultu, ita etiam factis ac prudentia Leonem X. relaturum. Quæ opinio de virtute ipsius in animo pont. max. valde aucta est (si crescere illa. ampliorq. fieri ullu pacto poterat) quum primū ille Romanam profectus est: in omni. n. sermone colloquioq; cum eo, prudentiam ipsius grauitatemq. perspexit: animumq. sublimē ac magna semper, altaq. cogitantem cognouit. Redit hoc loco mihi in mentem, quòd litteris ab antiquis mandatum est de Alexandro Philippi filio, qui postea Magnus appellatus est: quum. n. puer adhuc esset, uenisset in Macedoniam Persarum legati absente patre, quibus à se acceptis, sæpe Alexander cum ipsis congressus, ita illos sibi cemitate sua & iis, æuq. quæsiuit ex ipsis, deuinxit ac stupore impleuit, vt magnè pere eū admirati sint: magisq. à rege suo de pueri illius acriore ingenio, quàm

de Philippi iam senis timeri oportere iudicant: neq; n. aliquid puerile, aut pusillum, sed longitudines viarum, itineriq; illius patri em exponi sibi uoluit: ac de rege etiam ipso nō pauca interrogauit. quomodo scilicet ille regni fines ueretur, & quales essent copiae Persarū, in quibusq; positae vires ac robur exercituū ipsorum foret. Paria igitur fuere, quod ad magnitudinem & grauitatem ipsorum pertinet, colloquia ac sermones huius nostri spectantissimi adolescentis cum sapientis. & omni ueneratione digno sene. Nec sanē oportet valde mirari omni tempore regum filios plurimū iudicio ac grauitate proficisse suis aequalibus. quod optime norunt etiam veteres tragici poetae; sapientes uiri & qui omnib. in rebus, id quod uerisimile esset, festabatur: illi. n. aetate eam semper finxerunt singulari prudentia praeditam: saepeq; ab illa dicta ac facta ea faciebant, quae multo plures annos, maioremq; usum rerum requirebant. Sed magnam uim habet e sapientissimis uiris procreatum esse, & in plena consilii ac dignitatis domo esse itidem educatum. Non tacebo etiā, quod uerē praedicare possum: quodq; cognitum esse plurimis scio, quanta fuerit eius eo tempore, quo Romae uixit, continentia in contemnendis corporis uoluptatibus, quanta constantia in omnib. illecebris libidinum repudiandis: illic enim, in magna copia proborum & honestorum uirorum, numquam defuerunt quidam impurissimi homines, qui his artibus adolescentes aggrediantur: teneramq; eam aetatem obiecta omni specie libidinum expugnare conetur. sed plus apud eū ualuit naturae integritas: optimaq; disciplina, quam vlla illorum artificia ac doli, quae sane omnia, quum ad aures pont. max. peruenissent, qui diligenter ipsum seruabat, ac quaecunq; diceret, aut faceret ad se referri mādarat, amori illi ueteri in eum tanquam sacis admonebant. Obseruantia autem in illum huius optimi iuuenis quāta eo tempore fuerit. uel potius pietas, & uera quidem sinceraq; pietas, non solum tanquā in alterū parentem, sed etiā quasi deum quendam: certē locum illius ac sedem in terris obtinentē, inde etiā intelligi potest, quod extremo uitae suae tempore, paulo antequā e uita excederet, in eo oēm mentem cogitationesq; suas defixas habebat: & ita demum totus in ipso occupatus est, ut de officio etiā ipsius disputaret, & tanquā animum ipsi stimuli nulli egenti, addere contra ipsius accerimos hostes non dubitaret. Quam admirabilem atq; inauditam sanctis. iuuenis. uel adolescentis potius, probitatem dicam, an sapientiā, siue utrunq;? quem neq; recordatio bonorum, quae relinquebat, sollicitaret: neq; propinqua mors, quae uiros quoq; & fortes sanē, praestantesq; etiā uiros comouet, perturbaret, sed de officio tantum, ac proprio munere eius personae, quam

sustinebat, cogitarit. Hæc igitur fuerunt extrema uerba, quæ edidit, hoc uolo sermone prolata, & nulla pænè uoce immutata. Quum, n. primum ad diuos Petrū Paulumq; mētem atq; orationem d'rexisset, rogauit illos suppliciter, ut sibi adessent apud deū opt. max, studioq; suo efficere, ut piā sedē, salutaremq; animo suo præberent. Statimq; tamquam ad præsentem pont. max. quem animo cernebat, uerba læcitate quo etiam, ueluti uero dei opt. max. qui nobis salutem dedit, uicario, postulauit ea quæ moris est, eo tēpore postulare: ut sibi. signo. fecer. manuq; sua sibi propicia se expiaret, atq; omni labe purgaret. Quibus iā editis, altiore uoce, & ita uehemēti, ut pænè oīs qui restabat, patuit, cum ea cōsumptus sit, inquit. Noli pont. n. max. pertimere: noli imperū ullum aduersariorū reformidare: noli de euentu horum malorum tecū dubitare, quāuis. n. cuncta Germania, Britannia, Gallia conspirarint in perniciem Romani principatus, ac veræ Christianorum pietatis numquā tamen tantum uirium habebunt, ut Petri nauim, quāuis cōtrariis uentis agitātā, ac pænè fluctibus, scelere illorum, demersam, euertere possint, ac iusto gubernatore spoliare. Quin potius ipsi impii, non apud inferos tantum, sed hæc etiam sui parricidii pēnas luēt, ac maximis meritisq; suppliciiis afficientur. Quis umquam tam admirabilem constantiam ab illa ætate expectasset? quis tantam grauitatem tam firmas illic radices egisse existimasset? quis tantum mortis contemptum in adolescēte reperiri posse credidisset? sed nihil est, quod non efficiat natura, de quo supra disputatum est, nisi malis moribus, prauisq; opinionibus deprauetur, quum accedit autē disciplina, institutioq; vera, tunc eximi inde fructus exoriuntur, ac cito quidem omne illud prouenit, quod in aliis, qui naturæ conatum studio nullo adiuuissent, serius idemq; imperfectius extitisset: Sed domum iam, vnde multū digressi sumus, redeamus: Romamq; ac pont. maximum, cuius fortasse augustissima persona, in re tam tristi tractanda, nimis abusi sumus, relinquamus, Erat sanè iam antea cuncta ciuitas dolore magno commota: statimque, ut tristis hic nuntius venit, summi, medi, atque infimi mirum in modū affligi cœperunt. quum verò auditum esset appropinquare mortuum eum, quem viuū videre maloissent, vniuersi se illa ad portam obuios effuderunt. Erat, inquam, ciuitas antea mœsta, sed post visum est pheretrum, quo uehebatur: atrataque illius cohors, quæ super premium hunc ipsius honorem comitata est, gemitu ac ploratu omnia complens, maiorem in modum ægrotudo publica aucta est: cunctaque undique clamoribus ac lamentationibus personarunt. nec facile aliquid tantam vim doloris: tamque horribilem plangorem, et

quasi

quasi mugitum quendam, qui nō adfuiſſet, complecti animo poſſet. Nobiles illi atque honeſti viri clamabant ſe miſiſſimum atq; inaniſſimum dominum perdidiffet: & qui de commodis ipſorum toto animo ſemp̄ cogitabat. Multitudo noſtrorum, quæ magna aſtabat, quaſi reſpondebat ſe deliciis ſuis orbatam eſſe, & eo, quem ſibi quandoque magno ornamento futurum confidebat. Nam fletus familiarium quantus fuerit, ſi qui forte illic non adfuiffis, quum in urbem ingreſſi ſunt, facile ex præſenti ipſorum mœrore intelligere potēſtis. qui ægre ſibi hoc in loco ab eſtuſa lamentatione temperāt, ac præ ſe ferūt omni ſuo aſpectu triftitiam infinitam. Sed illi (vt ſpero) quum docti viri ac prudentes ſint, ægritudinē vā adhibebunt: frenosq; iniicient dolori. quod etiam mihi videor poſſe polliceri de ceteris, qui ex hoc acerbo caſu incredibilem dolorem ſuſceperunt, qui multi mortales ſunt, atque omnes ſerē qui in his aut propinquis regionibus viuunt. Quis enim tam durus, & inhumatus eſt, qui non valde huius morte indoluerit: ſtatimque vt audivit, quō toto corpore contremuerit? Debetis igitur & vos prudentiſſimi cives, quū piū hoc munus obieritis, mœrorem veſtigiā mittere, luſuq; ac lacrimis modum aliquem facere. Nam, quod cenſari omnes debet: in primis autem parentes, vt maiore ſapientia præditos: vobis quoque ipſius bono magis gaudētes, putare debemus ipſum à Deo opt. max. euocatum: & ex his tenebris miſeris que eſſe creptum. Saneque priſci illi, qui veræ pietatis rudēs erant, putabant eos dēſcendere cum, qui parvus mortuus eſſet, quāto magis nos ita ſimile debemus, qui bus penitus cognita eſt egregia conſervatoris noſtri voluntas erga nos: curantis ſedulo noſtras utilitates, atque in ſalutem hominum toto animo incumbentis: quamvis à mortalibus, parum videntibus, aliquando ratio ipſius conſiliumque ignoretur: atque illa ſerant ea quibus maxime lætari ipſos oportebat, vt ſi huiuscemodi caſibus plerumque cōtingit. Euocatum autem: & è terrenis in ſuperas caeleſtesque ſedes ſublātū, non tantum ne diutius in corpore, quā in cuſtodia quadā, integerrimus ipſius animus vincētus eſſet, ſive in buſſo quodā viuo deſoſſus, ſed ne verſaretur amplius in his rebus grauiusque malis: perſonamq; quam gerebat, non poſſet obſideras multusque inſteſtinos, qui remp. Chriſtianam lacerāt, cum dignitate trueri: vix enim humanis opibus medicina huic peſti adhiberi potēſt. Quod ſi ipſum non orbatum magnis vitæ cōmodis arbitrabitur, ſed ex ingenti mole moleſtiarū diuino conſilio creptum credemus, facile modum lacrimis adhibebimus: vel potius hac ipſius commutatione loci, migratione q; in meliorē multo ſedē, gaudebimus. Quod ego vos facere prorsus oportere cenſeo, ac ſi facietis, rem di-

gnā Christiana pietate & sapientia vestra geretis: & quæ mirifice conueniat spei, quā cōceptam animo merito habemus de noua cōdicio-
ne vitæ: statūque vndique beato huius optimi & sanctissimi adole-
scentis. Vos autem sacerdotes optimi: & religiosissimi huius sancti-
custodes, qui tāra pietate, tantoque affectu operam huic funeri dedi-
stis, precibusque vestris fortunatissimum iter huius integerrimi iu-
uenis adiuuistis, & tamquam viā illi muniuistis, quum rem diuinam
absolueritis, in monumentis ipsū illis tuorum maiorū manibus ve-
stris collocate, quæ cū multis modis ornata sint, & studio etiā opti-
mi opificis fabricata, maiorem quidē certe splendorem capiēt ex vno
hoc corpore huius castissimi iuenis, quā ex omni alia materia, &
arte vnde conflata sint. Nā illud ipsum bustū, quo ipse inlatus fuerit
erit ad omnem memoriā posterorū ara probitatis, allicietque præ-
ter cetera, oculos ad se spectantiū: nec vlla v̄mqua ætas, viso illo, de
laudibus ipsius cōticescet: quāta enim vis admonitionis sit in locis,
& quā libēter homines visant monumenta, in quibus honore ma-
gno digni homines siti sint, ac reliquæ aliquæ ipsorū conditæ, notū
est. Nunc autem, quum quantū in me fuit, officium tibi meū præ-
stiterim: & partes etiam aliorū ornauerim, mihi ipsi si prospiciam, re-
prehēdi nō possum. præsertim quum iam tamquam cū quodam no-
uo deo: ac cælestes sedes incolente, agēdum sit, huiuscemodi enim mi-
hi species tua obicitur, ac videor mihi videre te vnā cum purissimo
illo grege diuinorum ministrorum exultātem. Quare te rogo san-
ctissime ac beatissime iuenis, vt mihi ignoscas, si quū tuas laudes
toto pectore celebrare voluerim, atque hoc sane onus mihi imposi-
tum fuerit, quod tamen firmioribus humeris dignum erat: ne dum
eas, vt debebam, augere potuerim, aut saltem vt erant, sine vllō orna-
tu exponere, potius ipsas cōtriuierim ac valde tenuitate ingenii mei
extenuauerim: multa enim fuere quæ conatum hunc meū impediue-
rūt: in primis autem magnitudo ipsarū, nec enim exiguo hoc tempo-
ris spatio ipsæ enumerari potuerunt. Quæ res etiam fecit, vt non
auderem de paucitate dierū, immo horarum, quæ mihi datæ sunt ad
meditādum, queri: si namque tua virtus vlla alicuius accurata oratio-
ne satis explicari posset, iustā causam accusandi illos habuissem. De ci-
de incæror, qui me, vt ceteros omnes, primo confecit, ac vehementer
perturbauit, sed etiā memoria imbecilla, vt in sene, causā huius, aliam
tamen magis quam tibi, damni esse potuit. aliaq; non nulla, quæ in
re minime necessaria, omittenda decreui: quum enim animi mei sen-
sus præclare nunc tibi cognitus sit, & quæ semper fuerit voluntas
mea erga te numquam fallere potuerit, spero te mihi, sedulo hoc ro-
ganti, ignoturum, qui nihil v̄mquam alicui, quod honestè à te pe-
teretur, negare coniuisti. Dixi.

